

GEDRAGSLIJN VOOR OV-BEDRIJVEN HOE OM TE GAAN MET DE WET GEDEELTELIJK VERBOD GEZICHTSBEDEKKENDE KLEDING

Per 1 augustus 2019 is het verboden om gezichtsbedekkende kleding te dragen in het onderwijs, zorginstellingen, overheidsgebouwen en in het openbaar vervoer. De overheid voert de wet op die locaties in omdat gezichtsherkenning daar noodzakelijk is.

In Nederland heeft iedereen het recht om zich te kleden zoals men dat wil, wat anderen daar ook van vinden. Maar in bepaalde situaties moeten mensen elkaar kunnen aankijken en herkennen. De overheid verbiedt daarom op bepaalde locaties kleding die het gezicht geheel bedekt: in het openbaar vervoer, het onderwijs, de zorg en in overheidsgebouwen.

Enkele aandachtspunten ten aanzien van de wet en het verbod in het openbaar vervoer

1. Het verbod betreft het dragen van gezichtsbedekkende kleding. Het betreft dus alle kleding of bedekkingen die het gezicht bedekken, zoals een integraalhelm, bivakmuts, nikab en boerka. Niet onder het verbod vallen een hoofddoek of een zgn. chador, lichaamsbedekkende kleding die het gezicht vrij laat.
2. Het verbod geldt alleen in de ov-voertuigen (tram, trein, bus of metro). Het verbod geldt dus niet op de haltes en geldt ook niet in de stations (hal, perrons, wachtruimten, winkels, tunnels, etc.). Het verbod geldt ook niet op veerponten. Ondanks het verbod kan een reiziger met een geldig vervoerbewijs niet worden gedwongen het voertuig te verlaten (vervoerplicht).
3. Het verbod geldt zowel voor reizigers als voor medewerkers in het openbaar vervoer.
4. Overtreding van het verbod kan alleen worden gehandhaafd door de politie. BOA's OV zijn hiertoe niet bevoegd. Op overtreding staat als sanctie een geldboete van de eerste categorie (maximaal € 450,--). De politie heeft als uitgangspunt het de-escalerend optreden.
5. De wet wijzigt de identificatieplicht niet en ook niet de wijze waarop de bevoegde ambtenaar de identificatie controleert.
6. Er zijn vrijstellingen van het verbod. Uiteraard is een vrijstelling van toepassing indien het dragen van een veiligheidsmasker bij het uitvoeren van werkzaamheden noodzakelijk is. Verder geldt een vrijstelling bij deelname aan een feestelijke of culturele activiteit, waarvoor de gezichtsbedekking passend is, bijvoorbeeld Sinterklaas of carnaval. Het reizen moet in dat geval tot de activiteit zelf behoren (Ter toelichting: hier is een situatie bedoeld als bijvoorbeeld een toneelvoorstelling of carnavalsfeest in een schoolgebouw, dan is gezichtsbedekking wel toegestaan; het gaat om het feest zelf; bij reizen in het openbaar vervoer is het feest veelal niet in het voertuig zelf, en dan is die gezichtsbedekkende kleding dus niet toegestaan).

Wijze van uitvoering algemeen, van toepassing op alle vervoerders en modaliteiten

Voor een zorgvuldige uitvoering van deze wet in het OV, zijn OV-bedrijven een algemene gedragslijn overeengekomen. Deze houdt in dat vanaf 1 augustus 2019 alle OV-bedrijven starten met registratie van situaties waarbij reizigers met gezichtsbedekkende kleding in het voertuig zijn aangetroffen. Op basis van deze inzichten zal met politie worden overlegd hoe gezamenlijk invulling te geven aan gerichte handhaving. Over deze gezamenlijke acties volgt aparte communicatie en instructie. Verder gelden vanaf 1 augustus de volgende algemene afspraken:

1. De exploitatie wordt niet onderbroken.
2. Geen communicatie via de intercom.
3. De ov-medewerker gaat geen discussie aan met overige reizigers over het verbod of de handhaving daarvan.
4. Het beleid is gericht op het voorkomen van escalatie.
5. In het geval escalatie optreedt, handelt de ov-medewerker conform de geldende richtlijnen. Hieronder wordt verstaan een situatie waarbij zich gevaar voor een goede bedrijfsgang of mensen kan voordoen, en het stilzetten van het voertuig noodzakelijk kan zijn.

Instructie voor ov-medewerkers

Uitgangspunt is voorkomen van escalatie. Mocht je een reiziger aantreffen in het voertuig of mocht een reiziger in het voertuig stappen met gezichtsbedekkende kleding dan gelden de volgende stappen.

- *Bij aantreffen van een reiziger met gezichtsbedekkende kleding in het voertuig, zorg je voor registratie.*

Neem contact op met je centrale om een registratie te laten uitvoeren.

Deze registratie is nodig om de vervoerders/overheid inzicht te geven in hoe vaak na 1 augustus 2019, een reiziger met gezichtsbedekkende kleding in onze voertuigen wordt aangetroffen.

Deze registratie helpt ook om de politie inzicht te geven voor het organiseren van gezamenlijke gerichte acties op handhaving van deze wet door de politie.

Voor alle duidelijkheid: het betreft hier een registratie achteraf en dus geen melding voor direct optreden door politie. Invoering van deze wet moet namelijk niet leiden tot oponthoud in de operationele ov dienst.

- *Bij controle op het in bezit zijn van een geldig vervoerbewijs, controleer je zoals gebruikelijk.*

Bij een persoonlijk vervoerbewijs stel je de identiteit vast. Bijvoorbeeld door te vragen of de persoon de gezichtsbedekkende kleding wil verwijderen. Eventueel stel je de identiteit vast door middel van een erkend identiteitsbewijs. Op grond van art. 47 van het Bp2000 is een vervoerbewijs geldig indien het elektronisch vervoerbewijs, voor zover het op naam is gesteld, overeenstemt met de identiteit van de houder.

Nu de identiteit niet kan worden vastgesteld, maakt deze reiziger zich schuldig aan het reizen zonder geldig vervoerbewijs. (art 70 Wp2000)

Hier kan een proces verbaal voor worden opgemaakt. Indien de verdachte op vordering van de BOA OV wel of geen identiteitsbewijs ter inzage aanbiedt kan vanwege de gezichtsbedekkende kleding de identiteit wederom niet onomstotelijk worden vastgesteld.

In dit geval rest de BOA OV niets anders dan de politie in te schakelen.

Dit wijkt niet af van de huidige werkwijze controle geldig vervoerbewijs.

- *Indien je een reiziger aantreft die gezichtsbedekkende kleding draagt, kan je de reiziger vragen of hij/zij bekend is dat het verboden is om gezichtsbedekkende kleding te dragen in het voertuig en hem/haar vragen de gezichtsbedekkende kleding af te doen of het voertuig te verlaten. Je maakt hierbij een eigen afweging om deze vraag wel of niet te*

stellen afhankelijk van de situatie, in het kader van veiligheid en/of voortgang van de exploitatie, waarbij voorkomen van escalatie uitgangspunt blijft en de exploitatie niet wordt onderbroken. Je weegt hierbij af dat je geen handhavende bevoegdheid hebt en dat bij melding de politie zal handelen volgens een nu-melding (voorheen prio2) (binnen maximaal 30 minuten ter plaatse)

- *Indien een andere reiziger je attendeert op aanwezigheid van een medereiziger met gezichtsbedekkende kleding, geef je uitleg en voorkom je escalatie.*

Omdat overige reizigers op de hoogte zijn van het bestaan van de wet en dat deze ook geldt in het OV, kan het gebeuren dat je door een medereiziger geattendeerd wordt op een persoon met gezichtsbedekkende kleding in je OV-voertuig.

Geef dan aan dat handhaving aan de politie is en dat jij hierin geen bevoegdheden hebt. Geef er verder zo min mogelijk aandacht aan en vermijd zoveel mogelijk de communicatie hierover.

Instructie voor de centrale

1. De centrale registreert de overtredingen via de bestaande incidentregistratie ABC. Aan deze registratie worden nieuwe categorieën toegevoegd ten behoeve van de registratie van verschillende situaties bij het dragen van gezichtsbedekkende kleding.
2. Deze toevoeging is om te monitoren hoe vaak gezichtsbedekkende kleding aangetroffen wordt in het OV en hoe vaak dit aanleiding tot escalaties geeft. Vervoerders/overheid willen weten wat er in het vervoer plaatsvindt ten aanzien van deze wet. De wet gedeeltelijk verbod gezichtsbedekkende kleding wordt na twee jaar geëvalueerd.

ABC REGISTRATIE

Omdat vervoerders willen weten wat er in het vervoer plaatsvindt ten aanzien van deze wet en daar op willen acteren en de meeste bedrijven alleen de ABC registratie kennen wordt voorgesteld onderstaande categorieën toe te voegen. Er is nog geen voorstel van het ministerie met items waar op geëvalueerd zal worden. We gaan er van uit dat de door ons voorgestelde categorieën voldoende zijn voor de evaluatie. Wil je nog andere categorieën toevoegen dan wel heb je een eigen registratiesysteem dan staat het je vrij te bepalen wat je wil dat je medewerkers registreren.

Bijgaand voorstel voor aanpassing van de incidentregistratie voor de registratie van verschillende overlastsituaties bij het dragen van gezichtsbedekkende kleding. Toe te voegen categorieën: A8, B7, C4.

A	CATEGORIE A (strafrecht en APV)
A1a	Mishandeling met letsel personeel
A1b	Mishandeling met letsel reiziger
A2a	Bedreiging met wapen personeel (aangiftewaardig)
A2b	Bedreiging met wapen reiziger (aangiftewaardig)
A3a	Bedreiging personeel (aangiftewaardig)
A3b	Bedreiging reiziger (aangiftewaardig)
A4a	Diefstal/ontvreemding personeel
A4b	Diefstal/ontvreemding reiziger
A5	(Dreigen met) een terroristische aanslag
A6	Vandalisme, brandstichting, graffiti (heterdaad)

- A7 Spugen, aanranding, verzet bij wederspanning en overige overtredingen/ misdrijven
- A8a Optreden BOA bij overtreding verbod gezichtsbedekkende kleding
- A8b Optreden politie bij overtreding verbod gezichtsbedekkende kleding

- B CATEGORIE B (overtredingen Wet personenvervoer 2000)**
- B1a Oneigenlijke omgang met personeel (niet aangiftewaardig)
- B1b Oneigenlijke omgang met reizigers (niet aangiftewaardig)
- B2 Misbruik voorzieningen (waarbij aanwijzingen personeel niet worden opgevolgd)
- B3 Optreden bij betalingsproblemen
- B4 Verdacht pakket, gedrag of situatie
- B5 Overlast
- B6 Overig
- B7 Overlast vanwege overtreding verbod gezichtsbedekkende kleding (discussie)

- C CATEGORIE C (overtredingen Besluit personenvervoer en huisregels)**
- C1 Optreden bij overtreden huisregels
- C2 Constateren van verontreiniging en vernieling in- en exterieur (domein vervoerder)
- C3 Constateren van verontreiniging en vernieling in- en exterieur (domein derden)
- C4 Constateren van overtreding verbod gezichtsbedekkende kleding